

Datum van : 19/11/2025
inontvangstneming

Zaak C-635/25 *

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

30 september 2025

Verwijzende rechter:

Lietuvos apeliacinis teismas (Litouwen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 september 2025

Verzoekende partijen:

INTER RAO Lietuva AB

Axpo Nordic AS

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Erkenning en tenuitvoerlegging in de Republiek Litouwen van het deel van de ad-hocbeslissing van een scheidsgerecht in het Koninkrijk Noorwegen betreffende de arbitragekosten die een Litouwse onderneming die aan beperkende maatregelen is onderworpen is gelast te betalen.

Aard en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Verzoek om een prejudiciële beslissing met betrekking tot verordening (EU) nr. 269/2014 van de Raad van 17 maart 2014 betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen (hierna: „verordening nr. 269/2014”) – uitlegging van (i) artikel 2, gelezen in samenhang met artikel 5, lid 1, onder a), en (ii) artikel 4, lid 1, onder b), en artikel 6, lid 1, en andere bepalingen daarvan, waarbij een stelsel van beperkende maatregelen wordt ingesteld, gelezen in samenhang met artikel 9, lid 1, van verordening (EG)

* Procestaal: Litouws.

nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst.

Prejudiciële vragen

1. Indien een bevoegde rechterlijke instantie van een lidstaat van de Europese Unie uitspraak doet over de erkenning en tenuitvoerlegging, in een lidstaat van de Europese Unie, van het deel van de beslissing van een scheidsgerecht waarbij een partij wordt gelast de kosten van de arbitrage te betalen, valt die aangelegenheid dan binnen de werkingssfeer van artikel 4, lid 1, onder b), van [verordening nr. 269/2014] (als kosten van rechtsbijstand)?
2. Indien een rechterlijke instantie van een lidstaat het deel van de beslissing waarbij een persoon op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn wordt gelast de kosten van de arbitrage te betalen, heeft erkend en de tenuitvoerlegging daarvan heeft toegestaan, valt de erkenning en tenuitvoerlegging van een dergelijke beslissing dan binnen de werkingssfeer van artikel 6, lid 1, van [verordening nr. 269/2014], dat wil zeggen onder de uitzondering die het mogelijk maakt om een betaling te verrichten uit de bevroren tegoeden van een persoon op wie krachtens deze verordening beperkende maatregelen van toepassing zijn?
3. Kan artikel 2 van [verordening nr. 269/2014], gelezen in samenhang met artikel 5, lid 1, onder a), van [verordening nr. 269/2014] en de doelstellingen van de toepassing van verordening nr. 269/2014, aldus worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat een bevoegde rechterlijke instantie van een lidstaat van de Europese Unie een in een derde land gegeven arbitrale uitspraak op het gebied van handelszaken erkent en ten uitvoer legt in een lidstaat van de Europese Unie, wanneer het scheidsgerecht voor handelszaken uitdrukkelijk heeft geweigerd om de bepalingen van verordening nr. 269/2014 toe te passen? Kunnen de bepalingen van verordening nr. 269/2014 tot invoering van een stelsel van beperkende maatregelen worden beschouwd als bepalingen van bijzonder dwingend recht in de zin van artikel 9, lid 1, van verordening [nr. 593/2008]?
4. Indien de bovenstaande vragen bevestigend worden beantwoord, kan de bevoegde rechterlijke instantie van een lidstaat van de Europese Unie dan in het kader van de exequaturprocedure weigeren om een beslissing van een scheidsgerecht voor handelszaken te erkennen en ten uitvoer te leggen in een lidstaat van de Europese Unie, wanneer het ad-hocscheidsgerecht voor handelszaken heeft geweigerd de bepalingen van verordening nr. 269/2014 na te leven?

Aangevoerde wetgeving

Litouws recht

Artikel 6, lid 1, artikel 11, lid 1, punt 2, en artikel 11, lid 3, punt 1, van de Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo (2022 m. balandžio 19 d. įstatymo Nr. XIV-1020 redakcija) [wet van de Republiek Litouwen inzake internationale sancties (wet nr. XIV-1020 in de versie van 19 april 2022)] (hierna: „Litouwse wet inzake internationale sancties”).

Punten 34, 39 en 41 van de Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 535 patvirtinto Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo tvarkos aprašo (originali Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 25 d. nutarimo Nr. 535 redakcija) [Beschrijving van de procedure voor het toezicht op de uitvoering van internationale sancties, goedgekeurd bij resolutie nr. 535 van de regering van de Republiek Litouwen van 25 mei 2022 (oorspronkelijke versie van resolutie nr. 535 van de regering van de Republiek Litouwen van 25 mei 2022)].

Artikel 12, lid 2 van de Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo (wet van de Republiek Litouwen inzake handelsarbitrage; hierna: „Litouwse wet inzake handelsarbitrage”).

Noors recht

Wet van het Koninkrijk Noorwegen inzake arbitrage.

Regeling van het Koninkrijk Noorwegen inzake Oekraïne.

Unierecht

Artikel 2, leden 1 en 2; artikel 4, lid 1; artikel 5, lid 1; artikel 6, lid 1, en artikel 10 van verordening (EU) nr. 269/2014 en bijlage I daarbij.

Besluit (GBVB) 2022/331 van de Raad van 25 februari 2022 tot wijziging van besluit 2014/145/GBVB betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen (hierna „besluit 2022/331”).

Punten 76, 81 en 84 van document nr. 8519/18 van de Raad van de Europese Unie van 4 mei 2018, „Beste praktijken van de EU voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen”.

Artikel 9 van verordening nr. 593/2008.

Internationaal recht

Artikel V, lid 1, onder c), en artikel V, lid 2, onder a) en b), van het Verdrag van New York van 1958 over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken.

Relevante rechtspraak

Unierechtspraak

Arrest van het Hof van Justitie van 6 maart 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158.

Nationale rechtspraak

Beschikking van de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (hoogste rechterlijke instantie, Litouwen) van 27 juni 2014 in civiele zaak nr. 3K-363/2014.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 INTER RAO Lietuva AB is een in de Republiek Litouwen gevestigde vennootschap die actief is in de groot- en detailhandel in elektriciteit in Litouwen. De belangrijkste aandeelhouder van INTER RAO Lietuva AB, die 51 % van de aandelen in handen heeft, is RAO Nordic OY, een Finse onderneming die onder zeggenschap staat van INTER RAO UES, een energieproducent in de Russische Federatie. Axpo Nordic AS is een in het Koninkrijk Noorwegen gevestigde vennootschap die producten en diensten ontwikkelt voor de detailhandel, energie-intensieve sectoren en energieproducenten op de Noordse en Baltische energiemarkt.
- 2 Op 7 oktober 2014 hebben INTER RAO Lietuva AB en Axpo Nordic AS een „Overeenkomst voor een financieel kader voor energie” ondertekend. Partijen kwamen specifieke ruilcontracten (*swaps*) met betrekking tot elektriciteitsprijzen overeen. In punt 3, onder b), van de bijlage bij deze overeenkomst is bepaald dat elk uit die overeenkomst voortvloeiend geschil definitief en uitsluitend door een scheidsgerecht zal worden beslecht overeenkomstig de Arbitragewet van het Koninkrijk Noorwegen van 2004. De arbitrage vindt plaats in Oslo, Koninkrijk Noorwegen. Tussen 3 april 2020 en 16 november 2021 hebben partijen in totaal negen ruilcontracten gesloten, waarvan de laatste is uitgevoerd op 31 december 2022.
- 3 Op 28 april 2022 heeft de Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (dienst voor onderzoek naar financiële misdrijven bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken van de Republiek Litouwen; hierna „FNTT”), als bevoegde autoriteit krachtens artikel 11 van de Litouwse wet inzake internationale sancties, jegens INTER RAO Lietuva AB

beperkende maatregelen genomen door op basis van besluit 2022/331 de tegoeden, aandelen en onroerende goederen van deze onderneming te bevriezen. Dat besluit werd genomen met het oog op de banden tussen (i) INTER RAO Lietuva AB en (ii) de president van de Russische Federatie en de president van de oliemaatschappij van de Russische staat, Rosneft, die zijn opgenomen in de lijst van personen op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn in bijlage I bij verordening nr. 269/2014.

- 4 Op 27 juni 2022 heeft Axpo Nordic AS aan INTER RAO Lietuva AB een brief gestuurd waarin de overeenkomst met ingang van 30 juni 2022 eenzijdig werd opgezegd. Op 5 juli 2022 heeft Axpo Nordic AS aan INTER RAO Lietuva AB een factuur gestuurd, waarin zij, op grond van de overeenkomst en de negen daarmee samenhangende ruilcontracten, betaling eiste van 11 533 487 EUR.
- 5 Op 24 oktober 2023 heeft INTER RAO Lietuva AB een arbitrageprocedure ingeleid bij het ad-hocscheidsgerecht van het Koninkrijk Noorwegen (hierna: „scheidsgerecht”). Axpo Nordic AS heeft een tegenvordering ingesteld. Bij beslissing van 12 maart 2025 heeft het scheidsgerecht de vordering van INTER RAO Lietuva AB afgewezen, verklaard dat zij Axpo Nordic AS 11 021 606 EUR verschuldigd was, vermeerderd met rente tegen 2,492 % vanaf 30 juni 2022 tot de datum van volledige betaling, en INTER RAO Lietuva AB gelast Axpo Nordic AS een bedrag van 39 424,13 EUR, 9 941 027,50 NOK en 185,47 GBP als vergoeding voor de advocatenkosten en andere kosten in verband met de arbitrageprocedure, alsmede 132 695,45 EUR aan arbitragekosten.
- 6 Op 8 mei 2025 heeft INTER RAO Culva AB beroep ingesteld bij de Lietuvos apeliacinį teismą (rechter in tweede aanleg, Litouwen) en deze rechter verzocht om te weigeren de beslissing van het scheidsgerecht van 12 maart 2025 te erkennen. Op 12 mei 2025 heeft Axpo Nordic AS zich tot diezelfde rechter gewend met het verzoek om die beslissing, met inbegrip van het deel betreffende de kosten, te erkennen in de Republiek Litouwen.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 7 INTER RAO Lietuva AB betoogt dat de beslissing van het scheidsgerecht van 12 maart 2025 in strijd is met de dwingende bepalingen verordening nr. 269/2014 [artikel 1, onder f), en artikel 2, lid 1)]. Erkenning van de beslissing in de Republiek Litouwen zou Axpo Nordic AS een vordering geven op tegoeden die als gevolg van beperkende maatregelen van de Europese Unie zijn bevroren, waardoor een praktijk ontstaat die de beperkende maatregelen van de Europese Unie omzeilt en die zowel Litouwse als buitenlandse entiteiten in staat stelt om dwingende regels van de Europese Unie buiten toepassing te laten indien contractpartijen voor geschillenbeslechting kiezen voor het recht van een derde land en een locatie buiten de Europese Unie.
- 8 De conclusies in de beslissing van het scheidsgerecht waarbij de bepalingen van de Regeling van het Koninkrijk Noorwegen inzake Oekraïne worden toegepast,

waaronder dat de beperkende maatregelen niet van toepassing zijn op INTER RAO Lietuva AB omdat noch de president van de Russische Federatie, noch andere personen die aan beperkende maatregelen zijn onderworpen, zeggenschap over deze onderneming hebben, vallen buiten de reikwijdte van de arbitrageclausule en de bevoegdheid van het scheidsgerecht. Kwesties met betrekking tot de toepassing, tenuitvoerlegging en rechtmatigheid van beperkende maatregelen van de EU vallen onder het publiekrecht en zijn niet vatbaar voor beslissing door arbitrage (artikel V, lid 2, onder a), van het Verdrag van New York). Artikel 12, lid 2, van de Litouwse wet inzake handelsarbitrage bepaalt dat geschillen voor de bestuursrechter niet middels arbitrage kunnen worden beslecht. Het Litouwse recht verbiedt partijen om overeen te komen het recht van het Koninkrijk Noorwegen toe te passen teneinde de dwingende bepalingen van Litouws recht inzake de beslechting van geschillen middels arbitrage te omzeilen.

- 9 Volgens de rechtspraak van het Hof moet de Republiek Litouwen weigeren buitenlandse arbitrale uitspraken te erkennen die in strijd zijn met een fundamentele bepaling van Unierecht, zoals artikel 2 van verordening nr. 269/2014 (zie arrest van 6 maart 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158).
- 10 Axpo Nordic AS betoogt dat het in het in het hoofdgeding niet mogelijk is om op basis van artikel V, lid 2, onder a), van het Verdrag van New York te weigeren de beslissing van een scheidsgerecht te erkennen en ten uitvoer te leggen. De beslissing van het scheidsgerecht is genomen in het kader van een geschil tussen twee commerciële entiteiten over de nakoming van uit een overeenkomst voortvloeiende verplichtingen. Axpo Nordic AS stelt dat INTER RAO Lietuva AB niet heeft betwist dat zij partij is bij de overeenkomst die het voorwerp van de arbitrage vormt en dat alle geschillen tussen de partijen middels arbitrage moeten worden beslecht. Aangezien beide partijen bij de arbitrage zijn opgekomen tegen de opname dan wel niet-opname van INTER RAO Lietuva AB op door andere landen opgestelde lijsten van personen op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn, en op het geschil het recht van het Koninkrijk Noorwegen van toepassing was, had het scheidsgerecht de argumenten en het bewijsmateriaal van partijen kunnen en moeten beoordelen op basis van het toepasselijke recht.
- 11 Overeenkomstig de praktijk van de Litouwse rechtbanken kan de erkenning van een beslissing van een buitenlandse rechtbank of een arbitraal vonnis en de tenuitvoerlegging daarvan in de Republiek Litouwen worden geweigerd op grond van beperkende maatregelen die zijn opgelegd aan entiteiten van de Russische Federatie en de Republiek Belarus of aan met hen geassocieerde personen, wegens schending van de openbare orde (beschikking van 27 juni 2014 van de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas in civiele zaak nr. 3K-3-363/2014). Het niet erkennen en niet ten uitvoer leggen in de Republiek Litouwen van een beslissing van een scheidsgerecht zou echter in strijd zijn met de openbare orde, de eigendomsrechten van Axpo Nordic AS en het recht op een doeltreffende verdediging van rechten en vrijheden.

- 12 In het hoofdgeding zijn de beperkende maatregelen opgelegd aan INTER RAO Lietuva AB en niet aan Axpo Nordic AS. De erkenning in de beslissing van het scheidsgerecht van de schuld die INTER RAO Lietuva AB heeft ten opzichte van Axpo Nordic AS en de toekenning van rechtsbijstand en kosten in verband met de arbitrageprocedure kunnen en moeten worden behandeld als gelijkwaardig aan de regeling die van toepassing is op de eigendomsrechten van Axpo Nordic AS. De weigering om de beslissing van het scheidsgerecht te erkennen en de tenuitvoerlegging van een deel daarvan toe te staan op grond van het feit dat er beperkende maatregelen van toepassing zijn, kan een inbreuk vormen op het fundamentele recht op eigendom van een entiteit die niet is opgenomen op de lijst van personen op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn. Dit zou leiden tot een onaanvaardbare situatie waarin de rechten van de persoon op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn, worden beschermd, terwijl de rechten van de persoon die niet aan beperkende maatregelen is onderworpen, worden ontzegd, hetgeen de essentie van de beperkende maatregelen zou verdraaien. Aldus zouden personen op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn in staat worden gesteld om iedere aansprakelijkheid en verplichting te ontlopen, wat betekent dat zij economisch bevoordeeld zouden worden, hetgeen onverenigbaar is met het Unierecht.
- 13 Axpo Nordic AS is van opvatting dat de beslissing van een scheidsgerecht die niet de terugbetaling van een schuld gelast, maar het bestaan van een schuld erkent (vaststelling van het bedrag van de schuld bij beëindiging van de overeenkomst), op geen enkele wijze in strijd kan zijn met de wetgeving inzake beperkende maatregelen of de openbare orde. Een dergelijke beslissing hoeft naar Litouws recht niet ten uitvoer te worden gelegd. Het deel van de arbitrale beslissing dat ten uitvoer kan worden gelegd houdt verband met de toekenning van advocatenkosten en andere kosten in verband met de arbitrageprocedure.

Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 14 De Lietuvos apeliacinį teismą merkt op dat het hoofdgeding betrekking heeft op de vraag of een rechter een deel van een beslissing van een buitenlands scheidsgerecht waarbij een persoon op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn wordt verwezen in arbitragekosten, kan erkennen en ten uitvoer kan leggen.
- 15 Deze rechter is van oordeel dat de vordering van Axpo Nordic AS tot erkenning en tenuitvoerlegging in de Republiek Litouwen van het deel van de beslissing van het scheidsgerecht betreffende de arbitragekosten, onder de werkingssfeer van artikel 1, onder a), v), van verordening nr. 269/2014 valt.
- 16 De Lietuvos apeliacinį teismą twijfelt echter over de toepasselijkheid van artikel 4, lid 1, onder b), en artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014. In het hoofdgeding verzoekt Axpo Nordic AS om erkenning en tenuitvoerlegging in de Republiek Litouwen van het deel van de beslissing van het scheidsgerecht

betreffende arbitragekosten die zijn toegekend nadat INTER RAO Lietuva AB was opgenomen op de lijst van personen waarop beperkende maatregelen van toepassing zijn. De Lietuvos apeliacinį teismą twijfelt of de bepalingen van artikel 4, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 van toepassing zijn op de situatie in het hoofdgeding, dat wil zeggen of arbitragekosten kunnen worden gekwalificeerd als „kosten in verband met de verlening van juridische diensten”. Ten slotte vraagt de verwijzende rechter of, in de omstandigheden van het hoofdgeding, op de erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing van het scheidsgerecht de uitzondering van artikel 6, lid 1, van verordening nr. 269/2014 van toepassing is, op grond waarvan betaling kan worden verricht uit de bevroren tegoeden van de persoon waarop beperkende maatregelen van toepassing zijn, door die bepaling systematisch toe te passen op de in artikel 5, lid 1, onder b), van verordening nr. 269/2014 omschreven situatie.

- 17 De verwijzende rechter merkt op dat het scheidsgerecht in de beslissing van 12 maart 2025 heeft verklaard dat het niet alle bepalingen van verordening nr. 269/2014 als bindend te beschouwen.
- 18 Het scheidsgerecht, dat als ad-hocgerecht in Oslo uitspraak doet over het geschil in het licht van het materiële recht van het Koninkrijk Noorwegen, heeft verklaard dat de rechtstaat en het beginsel „pacta sunt servanda” vereisen dat het op de contractuele verplichtingen van partijen het door hen gekozen recht toepast, tenzij er bepalingen van bijzonder dwingend recht bestaan. Om te bepalen of er sprake is van bepalingen van bijzonder dwingend recht, heeft het zich gebaseerd op artikel 9 van verordening nr. 593/2008.
- 19 Volgens het scheidsgerecht zijn artikel 2, lid 1, en artikel 10 van verordening nr. 269/2014 dwingende bepalingen van Unierecht. Het beschouwde de andere door INTER RAO Lietuva AB aangevoerde bepalingen van verordening nr. 269/2014 echter niet als dwingend. De Unierechtelijke bepalingen inzake beperkende maatregelen zijn omgezet in het recht van het Koninkrijk Noorwegen. Verordening nr. 269/2014 is in Litouwen, als lidstaat van de Europese Unie, rechtstreeks toepasselijk. Met de Litouwse wet inzake internationale sancties wordt beoogd de door de Europese Unie opgelegde beperkende maatregelen ten uitvoer te leggen, maar deze wet gaat verder dan verordening nr. 269/2014 en de Regeling van het Koninkrijk Noorwegen inzake Oekraïne, zodat de bepalingen ervan niet prevaleren boven het door partijen gekozen recht van het Koninkrijk Noorwegen.
- 20 Naar Noors recht maakt de loutere erkenning van een betalingsverplichting, of het nu gaat om de hoofdsom of om arbitragekosten, geen inbreuk op beperkende maatregelen. Internationale beperkende maatregelen zijn van tijdelijke aard, zodat de opname van INTER RAO Lietuva AB op de FNTT-lijst in wezen tijdelijk is: de tegoeden zijn niet onteigend, maar alleen bevroren. Bovendien kan de onderneming nog steeds betalingen verrichten indien zij voorafgaande toestemming van de FNTT verkrijgt.